

Je Judáš skutočne zatratený? Súčasní teológovia a Sväté písmo (1.časť)

Jakub Tužinský

17. septembra 2024 ✚ Cirkev História ✚ Komentár

Jednou z diskutovaných tém dnešnej doby je, či Judáš bol alebo nebol zatratený. Z úst mnohých teológov, aj zneistených laikov, zaznieva odpoveď: „Nevieme na to odpovedať“, alebo „O nikom, ba ani o Judášovi nemôžeme vyhlásiť, že bol zatratený.“

Toto môže človeka viesť k záveru, že: „Ak by mohol byť aj Judáš spasený, tak potom sa niet čoho báť.“ A to najmä vtedy, keď to začuje z úst predstavených Cirkvi. Odpoveď na túto otázku sa v skutočnosti ukazuje ako veľmi zásadná, pretože ak by bola pravda, že Judáš nebol zatratený, tak potom bude pravdepodobne naozaj každý spasený, pretože kto okrem Judáša a samotného Antikrista bude medzi ľuďmi zodpovedný za väčšie zlo? A ak by bol spasený „syn zatratenia“, tak kto potom by ešte mohol byť zatratený? A ak kresťania (hoci aj podvedome) (u)veria, že bol spasený, tak ovocím je nesmierna vlačnosť, strata Božej bázne a úpadok viery. Veď predsa: „Ak je bez pokánia spasený Judáš, tak nemusím robiť pokánie ani ja a aj tak sa spasím.“

Vzhľadom na vyššie uvedené budem v tomto článku rozoberať, čo hovoria dnešní teológovia o Judášovi a čo o ňom hovorí Sväté Písmo, aby sme mohli pokročiť v hľadaní pravdy, ktorá jediná vyslobodzuje (Jn 8,32). V nasledujúcom článku sa dozvieme, čo nás o Judášovi učia Cirkevní Otcovia, Cirkevní Učítelia a iní svätí.

Judáš odchádza z Poslednej večere

zdroj: flickr.com, Lawrence OP

Súčasní teológovia o Judášovi:

Hans Urs von Balthasar, kňaz, teológ

Kniha: Odvážime sa dúfať, že všetci ľudia budú spasení? S krátkym diskurzom o pekle.

V knihe vyjadruje názor, že sa všetci spolu stretne v bode Omega a peklo bude prázdne. Smeruje tak k tvrdeniu, že všetci budú spasení – teda aj Judáš.

Ján Búc, kňaz, riaditeľ TV LUX

TV LUX – Duchovná poradňa – Slobodná vôľa (11:54 – 12:01min) – 02. apríla 2017

„Či Judáš je alebo nie je zatratený? Ja na to neviem odpovedať. Nevie, či je zatratený alebo nie je. Keď prídeme do neba, budeme to vidieť.“ (<http://www.tvlux.sk/archiv/play/11932>)

Thomas Williams, kňaz, Legionári Krista, aj s citátom pápeža Jána Pavla II.

Rozhovor pre časopis ZENIT:

„Historicky, mnohí si mysleli, že Judáš je pravdepodobne v pekle kvôli Ježišovmu ťažkému obvineniu Judáša: „Bolo by pre neho lepšie, keby by sa nikdy nebol narodil,“ ako hovorí v Matúšovi 26,24. Ale ani tieto slová neposkytujú presvedčivé dôkazy o jeho osude. Vo svojej knihe z roku 1994, *Prekročiť prah nádeje*, **pápež Ján Pavol II.** napísal, že „Ježišove slová“ neuvádzajú s určitosťou večné zatratenie.“ <http://rorate-caeli.blogspot.com/2015/03/damned-lies-on-destiny-of-judas-iscariot.html#sthash.7HpznheT.dpuf>

Pápež František

1. Judáš za svoju samovraždu až tak nemohol (Vatikán/Castelnuovo di Porto, 25. marca 2016)

„Gestá hovoria viac než obrazy a slová. Gestá... V tomto Božom slove, ktoré sme čítali sú prítomné dve gestá: Ježiš, ktorý slúži, umýva nohy... On, ktorý bol „hlavou“, umýva nohy druhým, svojim spoločníkom, tým najmenším. Gesto. Druhé gesto: **Judáš, ktorý ide k Ježišovým nepriateľom, k tým, ktorí nechcú pokoj s Ježišom, aby vzal peniaze, ktorými ho zradil, tých tridsať strieborných.** Dve gestá. Aj dnes, tu, sú tu dve gestá. Toto: my všetci pospolu, moslimovia, hinduisti, katolíci, kopti, evanjelici, avšak bratia, deti toho istého Boha, ktorí chceme žiť v mieri, integrovaní. Gesto. Pred troma dňami, gesto vojny, ničenia v jednom európskom meste, (gesto) ľudí, ktorí nechcú žiť v mieri. **Za tým gestom však, tak ako za tým Judášovým, boli iní. Za Judášom boli tí, ktorí dali peniaze, aby bol Ježiš vydaný.** Za „oným“ gestom sú výrobcovia, priekupníci zbraní, ktorí chcú krv, nie pokoj; ktorí chcú vojnu, nie bratstvo. Dve gestá, to isté: Ježiš umýva nohy, Judáš zapredáva Ježiša za peniaze. Vy, my, všetci spoločne, rôzne náboženstvá, rozličné kultúry, ale deti toho istého Otca, bratia. A tam, tí úbožiaci, čo kupujú zbrane, aby zničili bratstvo. Dnes, v tejto chvíli, keď urobím to isté Ježišovo gesto umývania nôh vám dvanástim, my všetci robíme gesto bratstva, a my všetci hovoríme: „Sme odlišní, sme rôzni, máme rôzne kultúry a náboženstvá, ale sme bratia a chceme žiť v mieri.“

http://sk.radiovaticana.va/news/2016/03/27/p%C3%A1pe%C5%BE_hovoril_migrantom_na_zele_n%C3%BD_%C5%A1tvrtek_o_dvoch_gest%C3%A1ch/1217986

Giotto di Bondone (medzi 1304 a 1306), Judášov bozk v Getsemanskej záhrade

zdroj: wikimedia commons

2. Milosrdenstvo s Judášom (Vatikán, 03. októbra 2016)

„Rád hovorím o tom, ... že v Kostole sv. Márie Magdalény vo Vézelay (Francúzsko) ... je krásna hlavica približne z 13. storočia. V stredoveku sa robili katechézy pomocou sôch katedrál. Na jednej strane hlavice je obesený Judáš s vyplazeným jazykom, vypadnutými očami, a na druhej strane hlavice je Ježiš, Dobrý pastier, ktorý ho berie a nesie so sebou. **A keď sa dobre pozrieme na Ježišovu tvár, na jednej strane Ježišových pier je smútok, ale s malým úsmevom spoluúčasti na druhej strane. Oni pochopili, čo je milosrdenstvo! S Judášom!**“

http://sk.radiovaticana.va/news/2016/10/03/tla%C4%8Dov%C3%A1_konferencia_p%C3%A1pe%C5%BEa_franti%C5%A1ka_po%C4%8Das_letu_z_baku/1262595

3. Tajomstvo Judáša (Vatikán, 17. júna 2016)

„A tu odbočím. Dostal sa mi do rúk obrázok – určite ho poznáte – hlavice Baziliky sv. Márie Magdalény vo Vézelay na juhu Francúzska, kde sa začína „Cammino“ – púť do Santiaga, je tam na jednej strane Judáš, obesený s jazykom trčiacim z úst, a na druhej strane hlavice je Ježiš Dobrý pastier, ktorý ho nesie na chrbte a nesie ho so sebou. Toto je záhada. No títo stredovekí ľudia, ktorí vyučovali katechézu cez zobrazenia postáv, **cháпали tajomstvo Judáša**.“

http://sk.radiovaticana.va/news/2016/06/17/slov%C3%A1_p%C3%A1pe%C5%BEa_franti%C5%A1ka_pri_otvoren%C3%AD_kongresu_r%C3%ADmskej_diec%C3%A9zy/1238100

4. Judáš je kajúcnik (11. apríla 2016)

„Je mi zle, keď čítam ten krátky úryvok z evanjelia podľa Matúša (Mt 27,3-10), keď **kajúcný Judáš** ide k veľkňazom a vraví: „Zhrešil som“... a odovzdá im mince. „Čo nás do toho!“ – hovoria oni takto – „To je tvoja vec!“ Zatvorené srdce pred týmto **kajúcim chudákom, ktorý nevedel, čo robiť**. „To je tvoja vec.“ A išiel sa obesiť. A čo robia oni, keď Judáš odchádza, aby sa obesil? Zhovárajú sa a povedia: „Úbohý človek“? Nie. Hneď o peniazoch: „Tieto peniaze sú za cenu krvi, nemôžu vojsť do Chrámu“ ... pravidlo to a to... zákonníci!“ Pápež František pokračuje: „Im nezáleží na živote dotyčného človeka, **nezáleží im na Judášovej lúlosti: evanjelium hovorí, že sa vrátil ako kajúcnik**. Záleží im len na ich schéme zákonov, na

množstve slov a vecí, čo skonštruovali. A to je tvrdosť ich srdca. Je to tvrdosť srdca, pochabosť srdca týchto ľudí, ktorí keďže nemohli odolať Štefanovej pravde, idú hľadať svedectvá, falošných svedkov, aby ho odsúdili.“

http://sk.radiovaticana.va/news/2016/04/12/rann%C3%A1_hom%C3%ADlia_zatvoren%C3%A9_srdce_ods%C3%ADl%C4%8Dloveka_v_mene_litery/1221904

Možný pôvod takéhoto zmýšľania

1. **Origenes** - podivne predpokladal, že Judáš sa obesil, aby hľadal Krista v druhom svete a požiadal o jeho odpustenie (In: Matúš, Traktát XXXV).
2. **Ofiti** - gnostická sekta (2. stor.) si ctíla Judáša ako aktívneho účastníka Božieho plánu spásy (bez Judášovej zrady by neprišlo k ukrižovaniu Ježiša a ani k jeho následnému zmŕtvychvstaniu).
3. **Evanjelium podľa Judáša** - podľa tohto apokryfného evanjelia mal Judáš svojím činom spoluúčast na našej spáse.
4. **Historicko-kritická teológia** - ide o teológiu, ktorá relativizuje a spochybňuje autoritu Svätého písma i posvätnéj Tradície.
5. **Pozitívna medializácia Judáša** (Ježiš Kristus Superstar, Syn Boží (2014), rôzne články a knihy a pod.)

Freska zo 16. storočia zobrazujúca vyplatenie Judáša 30 striebornými

zdroj: wikimedia commons

Etymológia Judášovho mena

Etymologický pôvod a význam mena Judáš Iškariotský uvádzame z dôvodu, že nám môže priniesť zaujímavý pohľad k otázke Judášovej spásy.

Význam Judášovho mena – grécka forma mena Júda (Jehuda) – „Ten, ktorý chváli.“

Význam Judášovho priezviska – pokiaľ ide o genézu Judášovho prívlastku, sú najrozšírejšie tieto hypotézy (https://pl.wikipedia.org/wiki/Judasz_Iskariota):

1. Odvodzuje sa o miesta pôvodu Judáša – mesto Keriot (južná Judea – (Joz 15,25); z hebr. קֶרְיֹתָיִם **Kariotu**; tento pohľad potvrdzuje aj to, že bol nazývaný synom Šimona Iškariotského (Jn 13,26); podľa

tejto teórie by bol Judáš jediný apoštol, ktorý nepochádzal z Galiley.

2. Spojený je so slovom *sicarius*, čo by znamenalo, že Judáš mal kontakt s krajinou odnožou zelótov (horlivcov) (pohľad odmietaný či prijímaný za najpravdepodobnejší) avšak ešte pravdepodobnejšie je skomolenie tohto latinského slova „sicarius“ – **vrah, zabijak** (<https://www.britannica.com/biography/Judas-Iscaiot>).

3. Pochádza z aramejského slova iškarija (**klamár**) – tento prívlastok mu bol zrejme udelený až kresťanskou tradíciou.

Sväté písmo o Judášovi

Žalm 109 – prorocký žalm o Judášovi (to vieme podľa Sk 1,20, kde bol citovaný 8. verš ako naplnenie proroctva)

*„Bože, chvála moja, nemlč, lebo sa **proti mne otvorili ústa hriešnika a ústa podvodníka. Hovoria proti mne lživým jazykom, zahrňajú ma nenávisťnými rečami a napádajú ma bez príčiny. Za moju lásku broja proti mne; ale ja sa modlím. Zlom sa mi odplácajú za dobré a nenávisťou za lásku. Postav nad neho hriešnika. Žalobca nech stojí po jeho pravici.***

*6 Z hebr. orig. – „**Ustanov nad neho/Postav oproti nemu zlého (muža)/muža neprávosti. Satan nech stojí po jeho pravici.**“*

*Keď ho budú súdiť, **nech vyjde ako odsúdený a jeho modlitba nech mu bude hriechom. Jeho dní nech je čím menej a jeho úrad nech prevezme iný. Jeho deti nech ostanú sirotami a vdovou jeho manželka. Jeho synovia nech sa voslep túlajú a nech žobrujú, nech ich vyženú z ich spustošených príbytkov. Nech ho úžerník oberie o celý majetok a plody jeho práce nech rozchvacujú cudzí. Nech mu nik nepreukáže milosrdenstvo a nech sa nik nezľutuje nad jeho sirotami. Jeho potomstvo nech vyhynie, nech je vytreté v ďalšom pokolení ich meno. Pán nech pamätá na nepravosť jeho otcov a hriech jeho matky nech sa nezotrie. Pán nech ich má stále pred očami a nech vyhladí ich pamiatku zo zeme. Za to, že mu ani nenapadlo byť milosrdným, ale prenasledoval bedára a žobráka a sklúčeného v srdci chcel usmrtiť. Miloval kliatbu, nech ho teda postihne; nechcel požehnanie, nech sa teda vzdiali od neho. Preklínanie si obliekal sňa odev, nech vojde do jeho vnútra ako voda a do jeho kostí ako olej. Nech mu je šatou, ktorou sa odeje, a pásom, ktorým sa vždy opáše. Tak nech Pán odplatí tým, čo na mňa žalujú a zle hovoria proti mne.**“*

Judáš pred Sanhedrinom – vracia strieborné, peniaze hádže na zem

zdroj: wikimedia commons

Evanjeliá o Judášovi

Bol zlodej – (Jn 12,5–6): – „Prečo nepredali tento olej za tristo denárov a nerozdali ich chudobným?“ Lenže to nepovedal preto, že mu šlo o chudobných, ale že bol **zlodej**. Mal mešec a nosil to, čo doň vkladali.“

Odišiel k veľkňazom a zradil Boha – (Mt 26,14–16): (Mk 14,10-11; Lk 22,3-6; Jn 13,27-30) – „Vtedy jeden z Dvanástich – volal sa Judáš Iškariotský – odišiel k veľkňazom a vyzvedal sa: „Čo mi dáte a **ja vám ho vydám?**“ Oni mu určili tridsať strieborných. A od tej chvíle hľadal príležitosť vydať ho.“

Bozkom zradil Boha – (Lk 22,48): – „Ježiš mu však povedal: „Judáš, bozkom **zrádzaš Syna človeka?**“

Ježiš označil Judáša za diabla – (Jn 6,70): – „Ježiš im odpovedal: „Nevyvolil som si vás Dvanástich?! A jeden z vás je **diabol.**“

Ježiš označil Judáša za nečistého – (Jn 13,10): – „Kto sa okúpala, potrebuje si umyť už len nohy a je celý čistý. **A vy ste čistí, ale nie všetci.**“

Ježiš označil Judáša za strateného a za syna zatratenia – (Jn 17,12): „Kým som bol s nimi, ja som ich zachovával v tvojom mene, ktoré si mi dal. Ochránil som ich a nikto z nich sa nestratil, iba **syn zatratenia**, aby sa splnilo Písmo.“

Ježiš neoznačil Judáša za blahoslaveného – (Jn 13,17–18): – „Keď to viete, ste blahoslavení, ak podľa toho aj konáte. Nehovorím o vás všetkých. Ja viem, koho som si vyvolil...“

Judáš vytiahol päťu proti Ježišovi – (Jn 13,18): – „Ja viem, koho som si vyvolil, ale má sa splniť Písmo: „Ten, ktorý je môj chlieb, zdvihol proti mne päťu.“

Judáša posadol satan – (Lk 22,3): – „Tu **vošiel satan do Judáša**, ktorý sa volal Iškariotský a bol jedným z Dvanástich.“

Lepšie by mu bolo neexistovať ako zradiť Boha, beda – hrozba Pekla – (Mt 26,24): (Mk 14,21, Lk 22,22) – „Syn človeka síce ide, ako je o ňom napísané, ale **beda človekovi, ktorý zrádza Syna človeka! Pre toho človeka by bolo lepšie, keby sa nebol narodil.**“

Znak odsúdenia Judáša – (Jn 18,3–8): „Judáš vzal kohortu (480 vojakov, pozn. aut.) a sluhov od veľkňazov a farizejov a prišiel ta s lampášmi, faklami a zbraňami. Ale **Ježiš**, keďže **vedel všetko**, čo malo naňho prísť, popodišiel a opýtal sa ich: „Koho hľadáte?“ Odpovedali mu: „Ježiša Nazaretského.“ Povedal im: „Ja som.“ Bol s nimi aj zradca Judáš. **Ako im povedal: „Ja som,“ cúvli a popadali na zem.**(aj Judáš, pozn. aut.) Znova sa ich teda opýtal: „Koho hľadáte?“ Oni povedali: „Ježiša Nazaretského.“ Ježiš odvetil: „Povedal som vám: Ja som.“

Smrť Judáša

zdroj: timelessmoon.getarchive.net

Judášov koniec - (Sk 1,15-26):

15 „V tých dňoch vstal Peter uprostred bratov - bolo tam zhromaždených asi stodvadsať ľudí - a povedal: 16 „Bratia, muselo sa splniť Písmo, kde predpovedal Duch Svätý ústami Dávida **o Judášovi, ktorý bol vodcom tých, čo zajali Ježiša**; 17 patrilo do nášho počtu a dostal podiel na tej istej službe. 18 On **nadobudol pole z odmeny za nepravosť. Spadol dolu, rozpukol sa a vyšli z neho všetky vnútornosti. (Ž 109,18)** 19 Dozvedeli sa o tom všetci obyvatelia Jeruzalema, a preto pole nazvali vo svojej reči Akeldamach, to znamená Pole krvi. 20 Lebo v knihe Žalмов je napísané: „**Jeho príbytok nech spustne a nech niet nikoho, kto by v ňom býval,**“ (Ž 69,26) a: „**Jeho úrad nech prevezme iný.**“ (Ž 109,21). Treba teda, aby sa z týchto mužov, čo boli s nami celý čas, keď medzi nami žil Pán Ježiš, 22 počnúc Jánovým krstom až do dňa, keď bol od nás vzatý, aby sa jeden z nich stal s nami svedkom jeho zmrŕtvychvstania.“ 23 A tak postavili dvoch: Jozefa, ktorý sa volal Barsabáš, s príméním Justus, a Mateja. 24 A modlili sa: „Pane, ty poznáš srdcia všetkých ľudí; ukáž, ktorého z týchto dvoch si si vyvolil, 25 aby zaujal miesto **v tejto službe a apoštoláte, ktorým sa Judáš spreneveril, aby odišiel na svoje (vlastné) miesto.** 26 Potom im dali lósy a lós padol na Mateja. I pripočítali ho k jedenástim apoštolom.“

Čo k tomu ešte dodať? Snáď už len výzva, aby sme rozjímali nad slovami Písma a potom si aj môžete utvoriť záver... Ak však predsa len vo vás ostali ešte nejaké pochybnosti o Judášovom zatratení alebo, aby sme sa nepostavili len o prípadný súkromný výklad Písma, v druhej časti sa zoznámime s učením Cirkevných Učiteľov i Otcov.

(Pokračovanie)

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/je-judas-skutocne-zatrateny-sucasni-teologovia-a-svate-pismo-1-cast/>